

Nr 21

Utlåtande i anledning av motioner angående riksdagstrycket.

I de till bankoutskottet hänvisade likalydande motionerna nr 436 i första kammaren av herr *Wirtén* och nr 552 i andra kammaren av herr *Sterne* har hemställts, att riksdagen måtte besluta

1. att riksdagsledamots partitillhörighet så långt det är möjligt alltid anges i allt riksdagstryck,
2. att propositioners departementstillhörighet på lämpligt sätt anges i utskottsutlåtanden och i förekommande fall även i annat riksdagstryck,
3. att största enhetlighet eftersträvas vid utformningen av utskottens register över avgivna utlåtanden m. m.

Den närmare innebörden av motionärernas förslag redovisas nedan. Be-träffande motiveringen hänvisas i övrigt till motionen II: 552.

Uppgifter rörande de i motionerna behandlade frågorna

1. Angivande av ledamots partitillhörighet

I kamrarnas protokoll anges sedan många år för varje debattinlägg tala-rens partitillhörighet.

I anledning av ett motionsledes väckt förslag uppdrog riksdagen i mars 1966 åt kanslideputerade att föranstalta om angivande i riksdagstrycket av motionärers partitillhörighet i den utsträckning som bankoutskottet angivit i sitt utlåtande (nr 11) över ifrågavarande motioner. Utskottets uppfattning var att partibeteckning borde sättas ut i underskriften till motionerna men icke annorstädes. Att ange partitillhörighet i motionernas rubriker skulle, anförde utskottet, ofta vara missvisande, eftersom två- eller flerpartimotio-ner därigenom i regel skulle bli försedda med endast ett partis beteckning. Även i övrigt tedde sig en sådan förändring för utskottet mindre lämplig. Den av riksdagen beslutade reformen genomfördes omgående.

Riksdagens lönelegation har i redogörelsen för sin verksamhet under år 1966 vid angivande av delegationens sammansättning under året medta-git uppgifter om partitillhörighet. Motsvarande gäller den av styrelsen för riksdagens förvaltningskontor avgivna berättelsen över styrelsens verksam-het under andra halvåret 1966.

Motionärerna påpekar att i utskottsutlåtandena partitillhörigheten för närvarande icke anges för vare sig motionärer, utskottsledamöter, reservan-Bihang till riksdagens protokoll 1967. 8 saml. Nr 21

ter eller dem som avger särskilda yttranden. Enligt deras mening bör övervägas, om inte en riksdagsmans partitillhörighet så långt det är möjligt *alltid* bör anges i allt riksdagstryck, således även i riksdagsberättelsen, revisorernas berättelse, redogörelsen för lönedeleagationens verksamhet, liggare, sakregister etc. Undantag anses dock alltså böra göras för namn i motionsrubriker i enlighet med vad bankoutskottet anförde i sitt ovan refererade utlåtande nr 11 år 1966.

2. Angivande av propositions departementstillhörighet

I utskottsutlåtanden rörande propositioner hänvisas vanligen i ingressen, i anslutning till vad som anges i propositionen, till »statsrådsprotokollet öyer justitieärenden» etc. I vissa fall talas dock enbart om »statsrådsprotokollet» eller utelämnas eljest uppgift om propositionens departementstillhörighet.

Motionärerna finner det angeläget att utskotten i sina utlåtanden anger propositionernas departementstillhörighet, exempelvis genom att utsätta namnet på vederbörande departementschef. Också på denna punkt anser de det böra övervägas, om inte anordningen kan införas även i övrigt riksdagstryck, t. ex. i protokollen.

3. Utformningen av utskottens register

Samtliga utskott publicerar sessionsvis sakregister till sina betänkanden. Dessa register företer vissa variationer i fråga om uppställning och typografi samt uppslagsordens frekvens.

Konstitutionsutskottet och de tre lagutskotten fogar för varje session till sitt register en förteckning över utskottets betänkanden under sessionen, var för varje betänkande anges dess nummer, rubrik och datum, tidpunkt för ärendets behandling i kamrarna samt den huvudsakliga innebörden (till- och avstyrkande respektive bifall och avslag etc.) av utskottets förslag och kamrarnas beslut. I förekommande fall anges även riksdagsskrivelses nummer.

Motionärerna anför att studiet av riksdagstrycket skulle ytterligare underlättas om större enhetlighet infördes beträffande registrens utformning.

Utskottet

I förevarande motioner föreslås vissa med praktiska skäl motiverade detaljreformer i fråga om riksdagstryckets utformning. Utskottet har ovan redogjort för förslagens innebörd mot bakgrund av nu rådande förhållanden

och inskränker sig här till att ange sitt — i huvudsak positiva — ställningstagande till de förslag som framförs i motionerna.

Motionärerna förordar att riksdagsledamöternas partitillhörighet »så långt det är möjligt alltid» skall anges i riksdagstrycket även där nu icke så sker, dock med undantag för motionernas rubriker. Vad gäller motionerna vill utskottet — i anslutning till vad utskottet anförde föregående år — som sin mening uttala att motionärernas partibeteckning bör anges endast där en fullständig förteckning över dem som undertecknat motionen förekommer, eftersom uppgiften eljest kan te sig missvisande. Då en mycket stor andel av motionerna väcks av fler än två ledamöter och således betecknas såsom avgivna av »herr (etc.) N. N. m. fl.» torde vad gäller redovisningen av motioner inte böra ske någon förändring av nuvarande praxis.

Vad utskottsutlåtandena beträffar torde det till en början stå klart, att utsättandet av partibeteckningar i närvaroföreckningarna skulle innebära en reform av inte obetydligt praktiskt värde. Utskottet förordar att en sådan förändring genomföres. Även vid reservationer och särskilda yttranden torde partibeteckning böra anges.

I kamrarnas protokoll torde — i konsekvens med vad som ovan föreslagits gälla beträffande motionerna — reservants partitillhörighet böra anges blott när samtliga reservanter uppräknas. I övrigt torde i kamrarnas protokoll partibeteckning böra tillfogas när uppgiften kan bedömas ha betydelse, såsom när fråga är om val till utskott etc., men utelämnas i övriga fall, såsom när fråga är om beviljande av tjänstledighet etc.

Här antydda riktlinjer torde kunna tillämpas även beträffande riksdagstrycket i övrigt, inklusive registret, samt beträffande kamrarnas föredragningslistor, som inte räknas till riksdagstrycket. Vad här sagts innebär bl. a. att partibeteckning torde böra utsättas vid angivande av interpellationer och enkla frågor i föredragningslistor och förteckningar.

I utskottens utlåtanden över propositioner anges i regel inledningsvis från vilket departement propositionen i fråga emanerar. Utskottet, vilket liksom motionärerna finner det fördelaktigt om denna uppgift alltid återfinnes i sådana utlåtanden, rekommenderar att det i fortsättningen tillses att utlåtandena utformas i enlighet med detta önskemål. Att införa denna anordning även i övrigt riksdagstryck anser utskottet knappast vara angeläget. Vad kamrarnas protokoll beträffar, torde spørsmålet emellertid böra övervägas av kammarkanslierna.

Registret till riksdagstrycket har på senare tid förbättrats i olika avseenden. Det måste självfallet betraktas som det främsta hjälpmedlet när det gäller att söka upp olika ärenden etc. i riksdagstrycket. Vid sidan därav får utskottens egna register anses ha mera begränsad betydelse och i första

hand vara till nytta för utskottens egna ledamöter och för utskottskanslierna, låt vara att registret för ett sådant utskott som har ett mycket klart avgränsat verksamhetsområde kan erbjuda en genväg också för utomstående. Även med hänsyn till de skillnader som råder mellan olika utskott i fråga om arbetsmaterialets art och omfattning finner bankoutsrottet det tveksamt om någon uniformering av sakregistren är genomförbar och eftersträvansvärd. Mot intresset av likformighet talar intresset av kontinuitet för varje utskotts del. Bankoutsrottet räknar med att frågan om sakregistrens utformning beaktas vid det samråd som äger rum utskottssekretariaten emellan.

De förteckningar över avgivna betänkanden med uppgift om dessas behandling i kamrarna och innebörden av riksdagens beslut som konstitutions- och lagutskotten sessionsvis utarbetar saknar motsvarighet hos övriga utskott. Enligt bankoutsrottets mening är ett register av denna typ värdefull. Utskottet avser att för sin del införa ett sådant från och med innevarande session och rekommenderar att motsvarande åtgärd övervägs inom andra utskott som hittills icke haft något register av detta slag.

Därest de här angivna förändringarna skulle regleras i författning, torde detta få ske i riksdagsstadgan. Bankoutsrottet är inte behörigt att föreslå ändringar i denna stadga och anser för övrigt icke att någon författningsreglering av här ifrågavarande spörsmål är erforderlig. Icke heller i annan form synes riksdagen böra besluta om något åläggande för vederbörande riksdagsorgan att föranstalta om de föreslagna reformerna. Det torde kunna förväntas att, därest vad utskottet i detta utlåtande anfört vinner riksdagens gillande, reformerna kommer att utan särskilda föreskrifter genomföras under medverkan av berörda parter. Med hänsyn härtill hemställer utskottet, att motionerna I: 436 och II: 552 måtte anses besvarade med vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 4 april 1967

På bankoutsrottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Åke Larsson, Palm, Åkerlund, Hilding, Lundin, Nils Theodor Larsson och Lundberg;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Hagnell*, Berglund, Franzén i Motala, Börjesson i Glömminge, Bengtsson i Landskrona*, Ekström i Iggesund och Ullsten*.

* Ej närvarande vid justeringen.